

Відгук офіційного опонента

доцента кафедри дошкільної освіти Криворізького педагогічного інституту
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
кандидата педагогічних наук, доцента Р.В. Кондратенко
на дисертацію Швець Тетяни Анатоліївни з теми «Педагогічні умови
формування професійної майстерності майбутніх вихователів дошкільних
навчальних закладів», яка подана на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук за спеціальністю
13.00.04 - теорія і методика професійної освіти

В умовах орієнтації вищої освіти на всебічний розвиток особистості, посилення зв'язку змісту навчання з обраною спеціальністю, особливого значення набуває питання якісної підготовки педагогічних кадрів, а особливо - формування їх професійної майстерності.

Звернення Т.А. Швець до цієї проблеми, без сумніву, має науковий інтерес, відповідає сучасним перспективам навчання майбутніх фахівців і є досить значущим у світлі вимог чинних програм навчання та виховання дітей дошкільного віку до особистості сучасного вихователя дошкільного навчального закладу.

Автор поставила за мету науково обґрунтувати та експериментально перевірити модель формування професійної майстерності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів.

Рецензована робота пропонує вирішення таких основних завдань: розкрити сутність поняття «професійна майстерність майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів»; визначити структурні компоненти, критерії, показники та схарактеризувати рівні сформованості професійної майстерності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів; виявити та науково обґрунтувати педагогічні умови формування професійної майстерності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів; розробити й експериментально перевірити структурно-функціональну модель та методику формування професійної майстерності майбутніх вихователів

дошкільних навчальних закладів.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що вперше науково обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови формування професійної майстерності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів (цілеспрямоване формування у студентів позитивної мотивації до оволодіння професійною майстерністю та зорієнтованість на саморозвиток і самовдосконалення на постійній рефлексивній основі; опанування майбутніми вихователями системою знань з професійної майстерності та набуття ними вмінь їх практичного застосування; упровадження сукупності традиційних та інноваційних форм і методів у цілісну систему професійної підготовки майбутніх вихователів); розроблено структурно-функціональну модель означеного процесу, що обіймає такі етапи: діагностико-пропедевтичний, діяльнісно-творчий, рефлексивно-корекційний; уточнено сутність і структуру поняття «професійна майстерність майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів» як інтегративного особистісного утворення, складовими компонентами якого є гуманістична спрямованість, професійна компетентність, педагогічні здібності та професійні вміння, що забезпечують ефективність взаємодії з дитячим і педагогічним колективами та батьками; визначено критерії сформованості професійної майстерності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів із відповідними показниками (мотиваційно-цільовий, змістово-процесуальний, інтеграційно-рефлексивний); схарактеризовано рівні сформованості досліджуваного утворення (високий, середній, низький); подальшого розвитку набули теорія і методика формування професійної майстерності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів через застосування в навчально-виховному процесі специфічних навчально-виховних тренінгів, професійно-педагогічних ситуацій, ігрових технологій.

Практичне значення пропонованого дослідження є беззаперечним, тому що дисертанткою розроблено й упроваджено в процес професійної підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів

навчально-методичний посібник «Формування професійної майстерності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів» для студентів напряму підготовки «Дошкільна освіта»; педагогічний тезаурус для вихователів дошкільних навчальних закладів; спецкурс «Формування професійної майстерності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів»; комплект методик для вимірювання та оцінки рівнів сформованості професійної майстерності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів.

Матеріали дослідження можуть бути використані у процесі професійної підготовки студентів напряму підготовки «Дошкільна освіта», а саме у змісті навчальних курсів «Педагогічна майстерність», «Дошкільна педагогіка», «Історія дошкільної педагогіки» та у системі післядипломної освіти вихователів ДНЗ.

Дисертаційна робота має логічну, чітку, композиційну цілісність, у ній визначено об'єкт і предмет, мету й основні завдання дослідження. Дисертація складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та досить значних за обсягом додатків. У вступі визначається актуальність проблеми, об'єкт, предмет, гіпотеза та основні завдання, розв'язання яких прослідковується в наступних розділах дисертації; визначено наукову новизну, теоретичне і практичне значення роботи, її апробацію під час міжнародних науково-практичних конференцій і семінарів та на засіданнях кафедр педагогіки, психології й освітнього менеджменту; дошкільної освіти.

Основний науковий апарат дослідження дисертанткою визначено, на нашу думку, достатньо точно і вичерпно. Предмет дослідження логічно узгоджено з об'єктом і метою. Перевірка гіпотези дослідження доказово розгорнута на всіх етапах роботи.

Перший розділ дисертації цікавий і науково вагомий тим, що Тетяна Анатоліївна ґрунтовно аналізує сучасні наукові дослідження професійної підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. Також дисертантка уточнює сутність поняття «професійна майстерність

майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів» та визначає структурні компоненти зазначеного утворення. Досить повно аналізує у розділі навчально-методичне забезпечення підготовки майбутніх вихователів. Виконаний аналіз ще раз підтверджує, наскільки актуальна представлена до захисту робота. Наукове підґрунтя запропонованого аналізу теж досить вагоме. У дослідженні Т.А. Швець спирається на роботи І.Зязюна, Н. Кузьміної, В. Крутецького, А. Макаренка, В. Семиченко, В. Сухомлинського, Н. Тарасевич, Є. Барбіної, Т. Поніманської, Н. Гавриш, Ю. Косенко, Л. Загородньої та інших.

Науково вдалим і методично цікавим нам видається другий розділ, де викладається сучасний стан формування професійної майстерності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. Тут чітко сформульовані критерії з їх показниками, докладно охарактеризовано рівні сформованості професійної майстерності студентів та досить повно представлена методика їх діагностики. У розділі ретельно здійснено аналіз освітньо-кваліфікаційних характеристик, освітньо-професійних програм та робочих планів вищих навчальних закладів щодо підготовки студентів напряму підготовки «Дошкільна освіта».

Третій розділ містить теоретичне обґрунтування педагогічних умов формування професійної майстерності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів, що є досить ґрунтовним. Цікавим є виклад реалізації зазначених педагогічних умов. Запропонована модель формування професійної майстерності майбутніх вихователів чітко подано у схемі та дійсно становить цілісну методичну систему.

Висновки дисертації чіткі, стосуються кожного окремого завдання, що успішно вирішуються в роботі. Список використаної літератури розлогий. Додатки вміщують усі методики, анкети для діагностики та самодіагностики рівня сформованості професійної майстерності майбутніх фахівців дошкільної освіти.

Одержані результати свідчать про ефективність запропонованих педагогічних умов формування професійної майстерності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. Дисертація Т.А. Швець є самостійно виконаною, завершеною, має цікаві додатки, достатньою мірою ілюстрована.

Оцінюючи в цілому дисертаційне дослідження Т.А. Швець «Педагогічні умови формування професійної майстерності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів» позитивно, висловимо деякі зауваження та побажання:

1. Уважаємо доречним у першому розділі роботи глибше проаналізувати досвід зарубіжних учених щодо формування професійної майстерності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів та можливості його впровадження в професійну освіту України.

2. На жаль, у роботі не виокремлено окремого параграфу щодо особливостей роботи вихователів дошкільних навчальних закладів, що є основою для їх підготовки та майбутньої професійної діяльності.

3. У роботі подекуди зустрічаються стилістичні помилки та технічні огріхи.

Висловлені міркування не знижують наукової цінності, теоретичного та практичного значення дисертації, зміст якої відображено у восьми фахових наукових статтях, інших наукових публікаціях, апробовано на конференціях. Автореферат загалом віддзеркалює структуру, основні положення й висновки дисертації. Публікації Швець свідчать про достатню наукову зрілість їх автора, відбивають основні положення теоретичної, практичної та експериментальної частини роботи. Результати дослідження відповідним чином апробовані у навчальних закладах і впроваджені. Сформульовані висновки дисертаційної роботи чіткі і вмотивовані. Вони випливають з усього попереднього змісту дослідження.

З огляду на висловлене, вважаємо, що дисертаційна робота відповідає вимогам пункту 11 «Порядку присудження наукових ступенів»,

затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (зі змінами), а її автор Швець Тетяна Анатоліївна заслуговує присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 - теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:

доцент кафедри дошкільної освіти

Криворізького педагогічного інституту

ДВНЗ «Криворізький національний університет»

кандидат педагогічних наук, доцент

